

Moodle je systém pro tvorbu, správu a provoz online kurzů.

Stručný popis hlavních prvků, funkcí a možností

Moodle podporuje výuku mnoha způsoby, od jednoduchého vkládání a zpřístupňování výukových materiálů (souborů, odkazů, textů) přes zadání a sběr úkolů od studentů a znalostní testy, až po komplexní kurzy. Je nejrozšířenějším světovým systémem LMS (Learning Management System).

Moodle NENÍ primárně nástroj pro online komunikaci jako např. MS Teams, Zoom, ..., apod. Obsahuje sice nástroj pro přímou komunikaci (Chat), ale možnosti jsou oproti zmíněným systémům velmi chabé. **Vytvořené kurzy jsou vlastně multimediální učebnice, se kterými studenti pracují samostatně.**

Obsah:

VKLÁDÁNÍ A EDITACE MATERIÁLŮ	2
1. Studijní materiály.....	2
1.1 STRÁNKA.....	2
1.2 KNIHA	2
1.3 SOUBOR.....	2
1.4 REPOZITÁŘ.....	2
1.5 POPISEK	2
1.6 URL (Uniform Resource Locator).....	2
2. Činnosti	3
2.1 ANKETA.....	3
2.2 DATABÁZE.....	3
2.3 FÓRUM	3
2.4 CHAT	3
2.5 PRŮZKUM	3
2.6 Dotazování.....	3
2.7 SLOVNÍK.....	3
2.8 WORKSHOP	3
2.9 ÚKOL.....	3
2.10 WIKI	3
2.11 PŘEDNÁŠKA	4
2.12 TEST	4
3. Testové úlohy	4
BANKA (ÚLOŽIŠTĚ) ÚLOH	4
3.1 VÝBĚR Z NABÍDNUTÝCH MOŽNÝCH ODPOVĚDÍ	4
3.2 DLOUHÁ TVOŘENÁ ODPOVĚĎ.....	4
3.3 DOPLŇOVACÍ ÚLOHA (CLOZE)	4
3.4 KRÁTKÁ TVOŘENÁ ODPOVĚĎ	4
3.5 NUMERICKÁ ÚLOHA	5
3.6 PRAVDA/NEPRAVDA.....	5
3.7 PŘIŘAZOVÁNÍ.....	5
3.8 POPIS	5
3.9 PŘETAHOVÁNÍ DO TEXTU.....	5
3.10 PŘETAHOVÁNÍ DO OBRÁZKU.....	5
3.11 PŘETAHOVÁNÍ UKAZATELŮ UMÍSTĚNÍ.....	5
3.12 VÝBĚR CHYBĚJÍCÍCH SLOV	5
4. Hlavní uživatelské role v Moodle	6
4.1 HLAVNÍ ROLE V RÁMCI KURZU	6
4.1.1 UČITEL.....	6
4.1.2 UČITEL BEZ PRÁVA UPRAVOVAT	6
4.1.3 STUDENT.....	6
4.2 HLAVNÍ ROLE NA ÚROVNI SYSTÉMU	6
4.2.1 SPRÁVCE STRÁNEK – HLAVNÍ ADMINISTRÁTOR.....	6
4.2.2 MANAŽER	6
4.2.3 HOST	6

VKLÁDÁNÍ A EDITACE MATERIÁLŮ

Moodle není přednostně určen pro správu obsahu (Content Management System - CMS), ale umožňuje vytvářet, vkládat, spravovat a prezentovat digitální obsah mnoha způsoby. Kromě vkládání, linkování a správy umožňuje individuální prezentaci materiálů v různých oknech.

Studijní materiály lze buď vkládat přímo do Moodle (ukládat na server AMU), nebo používat odkazy (linky) na relevantní internetové zdroje (stránky, repozitáře)

Pro vkládání a úpravy materiálů, textů a zadání činností je k dispozici integrovaný html textový editor s řadou textových i grafických funkcí. Práce s editorem je velice podobná práci v MS Wordu, včetně řady podobných ikon.

Z ergonomických důvodů se doporučuje se učitelům tvořit a spravovat kurzy na počítači s klávesnicí a myší (Windows i Apple). Provoz pro studující je možný též z mobilních zařízení, a to buď přes webový prohlížeč nebo prostřednictvím aplikací Moodle pro Android i pro Apple iOS.

Veškeré práce se vykonávají na serveru Moodle AMU. Na počítači uživatele se neukládají, je proto nutné každou změnu obsahu nebo nastavení **Uložit**.

1. Studijní materiály

1.1 STRÁNKA

Umožňuje vytvořit www stránku pomocí vestavěného WYSIWYG editoru.

1.2 KNIHA

Je studijní materiál, který lze vytvořit pomocí textového editoru a podobně jako skutečnou knihu jej lze dělit na jednotlivé kapitoly a tím vhodně strukturovat text a předkládat ho postupně posluchači.

1.3 SOUBOR

Do kurzů lze vložit libovolné textové, obrazové nebo audiovizuální materiály (pdf, docx, txt, jpg, pptx, mp3, mp4,... atd). Soubory lze soustřeďovat do složek, aktualizovat a exportovat.

1.4 REPOZITÁŘ

Repozitáře slouží k nahrávání souborů do Moodle (typicky videí, audio nahrávek či obrázků), nebo v případě objemnějších souborů je lepší využít link (URL) na příslušný soubor. K dispozici jsou mj. systémy AMU (MediaAmu, Elements, MS Onedrive, MS SharePoint, dosud Novell Filr), systémy Cesnetu (OwnCloud, DataStorage), vnější korporátní (YouTube, Vimeo, Google Drive, Dropbox,..., aj.)

1.5 POPISEK

Popisek slouží jako vizuální oddělovač. Umožňuje vložit text, obrázky, multimedia nebo HTML kód mezi ostatní studijní materiály v rámci jednotlivých sekcí. Do popisků lze vkládat různé druhy nadpisů a dalších textových/grafických prvků, které rozliší a zvýrazní různá místa kurzu. Lze vkládat i audiovizuální obsah.

1.6 URL (Uniform Resource Locator)

URL je internetový odkaz na webovou stránku nebo online soubor. Používá se, pokud chcete studentům poskytnout webové odkazy přímo – ušetří se psaní adresy ručně. URL můžete zobrazit různými způsoby, např. v novém okně, které student může po dokončení práce zavřít a vrátit se zpět na hlavní stranu kurzu.

2. Činnosti

2.1 ANKETA

jednoduchá anketa s jednou otázkou a několika alternativními odpověďmi. Může umožnit hlasování o dalším zaměření kurzu.

2.2 DATABÁZE

Modul Databáze umožňuje vytvářet, prohlížet a prohledávat kolekci záznamů vztahujících se k libovolnému tématu. Záznamy mohou obsahovat text, obrázky, hypertextové odkazy, číselné údaje a další informace. Umožňuje standardní formu prostřednictvím volně tvořených šablon.

2.3 FÓRUM

Modul Fórum umožňuje učitelům a studentům vkládat příspěvky a sdílet tak s ostatními nápady, diskutovat o probraném učivu atd. či řešit nastalé problémy. Příspěvky ve Fóru lze také hodnotit, a to buď učitelem, nebo ostatními studenty.

2.4 CHAT

Modul Chat umožňuje učitelům a studentům komunikovat v reálném čase, a to jak v rozvrhové výuce, tak v rámci doplňujících aktivit mimo výuku. Obzvláště vhodný je v případě, kdy se skupina studentů nemůže setkat prezenčně. Záznamy z chatu jsou uloženy a mohou být zpřístupněny všem účastníkům kurzu nebo jen vybraným uživatelům na základě nastaveného oprávnění.

2.5 PRŮZKUM

Průzkum poskytuje řadu standardních, předem připravených dotazníkových nástrojů, které mohou být velmi přínosné pro hodnocení kurzu i pedagogů a zjištění potřeb studentů. Může být provozován anonymně.

2.6 Dotazování

Má-li se v kurzu realizovat vlastní, specializovanější průzkum, je vhodné místo modulu „Průzkum“ využít modul „Dotazování“, kde si sadu otázek sestaví pedagog sám.

2.7 SLOVNÍK

Modul Slovník umožňuje vytvářet a spravovat seznam hesel. Ta mohou obsahovat text, obrázky, audio nebo videonahrávky. Lze také využívat funkce automatického propojování, která zobrazí odkaz na slovo ve Slovníku pokaždé, bude-li dané slovo ve stejném znění použito v jiné činnosti či studijním materiálu.

2.8 WORKSHOP

Modul Workshop funguje podobně jako modul Úkol v tom, že umožňuje studentům odevzdávat eseje či jiné práce. Oproti úkolu ale umožňuje zapojení samotných studentů do procesu hodnocení.

2.9 ÚKOL

Modul umožňuje učitelům zadat termínované úkoly, které studenti mají vypracovat, a následně odevzdané práce hodnotit a komentovat je. Odevzdané mohou být úkoly ve formě textů, obrázků či audiovizuálních souborů. Maximální velikost odevzdaného souboru lze nastavit. Průběh a výsledky odevzdávání úkolů jsou v systému ukládány v přehledné formě, včetně dodržení termínů a míry splnění úkolů. Pedagog může být o průběhu plnění průběžně emailem informován.

2.10 WIKI

Modul Wiki umožňuje kolektivně nebo individuálně tvořit hypertextové dokumenty, které mají podobu webových stránek. Platforma je podobná platformě Wikipedie. Studenti mohou snadno spoluvytvářet a upravovat stránky nejrůznějšího obsahu. Pro tvorbu je používán jednoduchý značkovací jazyk, který nevyžaduje znalost HTML nebo programování.

2.11 PŘEDNÁŠKA

Modul Přednáška umožňuje učitelům vytvářet adaptivní a interaktivní výkladový materiál. Učitel může využít Přednášku pro vytvoření posloupnosti stránek nebo vzdělávacích aktivit, které nabízejí studentovi celou řadu cest a možností procházení výuky. Jednotlivé výukové úseky lze doplnit o kontrolní otázky (např. výběr z možností, párování a krátké odpovědi).

V závislosti na odpovědi a nastavení Přednášky mohou studenti postoupit na další část či stránku, jít zpět na předchozí nebo pokračovat zcela jinou cestou. (Podobně jako v programované učebnici).

Úspěšnost postupu je hodnocena.

2.12 TEST

Elektronické testy představují v mnoha ohledech významné ulehčení práce při přípravě, nasazení i vyhodnocení testů: umožňují jednoduché uložení a recyklaci úloh, snadné sestavení nového testu a funkci automatického vyhodnocování škály úloh různých typů. (viz dále). Modul obsahuje velké možnosti konfigurace pro různé hodnocení testu, náhodný výběr úloh a řadu opatření proti eventuálním podvodům. Do systému je ukládán velice detailní průběh celého testu každého jednotlivce, který pak lze vyexportovat do přehledné excelové tabulky.

3. Testové úlohy

BANKA (ÚLOŽIŠTĚ) ÚLOH

Každá činnost **Test**, nebo **Přednáška** obsahuje různé typy textových úloh. Úlohy jsou vytvářeny, uloženy a vybírány v bance úloh.

Banka úloh představuje úložiště pro všechny testové úlohy, které používáte. Díky Bance úloh můžete v jednotlivých testech vybírat pouze některé úlohy, vybírat náhodně zadaný počet úloh, nebo je používat opakovaně, aniž by bylo nutné je kopírovat nebo znovu vytvářet.

Banka úloh umožňuje třídít úlohy do kategorií (tj. adresářů) pro lepší přehlednost a umožňuje rovněž import a export různých sad úloh v různých formátech.

3.1 VÝBĚR Z NABÍDNUTÝCH MOŽNÝCH ODPOVĚDÍ

Úlohy Výběr z nabídnutých možných odpovědí jsou jednoduše použitelné a vhodné pro všechny obory i témata. Jsou nejčastěji využívány ve většině testů. Kromě textu je možné do otázek i nabídnutých odpovědí vkládat obrázky, zvuk nebo video. Systém umožňuje volit jednu nebo více různě správných odpovědí, náhodné řazení a označení odpovědí pro každého testovaného a řadu dalších nastavení.

3.2 DLOUHÁ TVOŘENÁ ODPOVĚĎ

Chcete-li, aby studenti odpovídali na úlohu vlastním textem, můžete k tomu využít úlohu typu Dlouhá tvořená odpověď. Hodnocení je pak nutné dělat ručně, systém pomáhá v přehledném uspořádání odpovědí i následného hodnocení a případných poznámek hodnotitele.

3.3 DOPLŇOVACÍ ÚLOHA (CLOZE)

Doplňovací úloha dovolí vytvořit text, který obsahuje prázdná pole. Cloze nabízí několik variant těchto polí, které určují, jakým způsobem budou studenti na jednotlivé položky odpovídat (výběr z možných odpovědí, krátká tvořená odpověď nebo numerická úloha). Každé pole v rámci úlohy funguje samostatně, je možné pro něj přesně určit váhu v rámci celkového bodového hodnocení, varianty odpovědí i specifické komentáře. Tvorba těchto úloh je trochu náročnější než ostatní druhy.

3.4 KRÁTKÁ TVOŘENÁ ODPOVĚĎ

Krátká tvořená odpověď umožňuje odpovídat vložením slova nebo několika slov. Lze stanovit, zda se mají rozlišovat velká a malá písmena či nikoliv. Aby byla vložená odpověď uznána jako správná, musí se shodovat s jednou z variant správných odpovědí vložených tvůrcem úlohy. Požadované odpovědi nemají připouštět

mnoho různých formulací, jinak hrozí, že i věcně správná odpověď bude klasifikována jako nesprávná jen kvůli rozdílu ve slovosledu či překlepu apod.

3.5 NUMERICKÁ ÚLOHA

Numerická úloha je podobná Krátké tvořené odpovědi. Numerická úloha umožňuje vyhodnotit množinu hodnot ve stanoveném rozmezí jako jedinou odpověď. Pokud je například správná odpověď 30 a tolerance 5, pak bude každé číslo mezi 25 a 35 vyhodnoceno jako správná odpověď. Pro odpověď lze nastavit různé formáty a jednotky.

3.6 PRAVDA/NEPRAVDA

V úloze Pravda/nepravda lze odpovídat výběrem jedné ze dvou možností ("Pravda", "Nepravda"). Je možné zadat znění reakce pro každou z odpovědí (tedy pro odpověď "Pravda" i odpověď "Nepravda"). Pokud je například správná odpověď "Nepravda", ale student odpoví (nesprávně) "Pravda", zobrazí se reakce určená pro odpověď "Pravda".

3.7 PŘÍŘAZOVÁNÍ

V úloze Přířazování mají studenti za úkol vytvořit dvojice odpovídajících tvrzení, pojmů, definic či jmen. Přířazovat lze (typicky kratší) textové položky (tedy odpovědi v pravém sloupci) k otázkám, které mohou mít podobu textu, obrázku, nahrávky mp3 nebo videa (levý sloupec).

3.8 POPIS

Popis vlastně není úloha, není hodnocen. Je vhodný k zřehlednění struktury kurzu pomocí nadpisů jednotlivých úseků nebo skupin testových úloh. Umožňuje vložit text, obrázek, audio či video soubor .

3.9 PŘETAHOVÁNÍ DO TEXTU

V úloze Přetahování do textu má student za úkol umístit odpovědi z nabízeného seznamu do předvolených mezer v textu. Mezery pro vložení odpovědí lze umísťovat do souvislého textu, tabulky nebo seznamu.

3.10 PŘETAHOVÁNÍ DO OBRÁZKU

Úloha Přetahování do obrázku umožňuje zobrazit seznam odpovědí (textů či obrázků), které musejí studenti v testu umístit na příslušná, učitelem definovaná místa na obrázku.

3.11 PŘETAHOVÁNÍ UKAZATELŮ UMÍSTĚNÍ

Úloha Přetahování ukazatelů umístění umožňuje umístění několika ukazatelů na předem nahraný obrázek (typicky do mapy). Oblasti pro umístění ukazatelů lze přesně definovat.

Od úlohy Přetahování do obrázku se liší v tom, že při pokusu o zvládnutí úlohy s ukazateli nevidí student oblasti pro vložení ukazatelů. Ty totiž nejsou na obrázku nijak zaznačeny a student tak musí umístit ukazatele "naslepo" – musí tedy jejich umístění znát.

3.12 VÝBĚR CHYBĚJÍCÍCH SLOV

Úloha Výběr chybějících slov spočívá v doplňování slov do mezer v textu a je možné ji považovat za alternativu úlohy Přetahování do textu. Zde se však slova neumísťují přetažením, ale výběrem z rozbalovací nabídky. Je to vhodné například v situaci, kdy hrozí, že by se množina odpovědí k přetahování nevešla na obrazovku spolu s textem úlohy. To může nastat např. na mobilních zařízeních.

4. Hlavní uživatelské role v Moodle

Uživatelská role představuje soubor stanovených oprávnění, které je možné přiřadit k jednotlivým uživatelům v konkrétních kontextech. Uživatelská role tedy ovlivňuje to, jaký rozsah činností může konkrétní uživatel v systému Moodle provádět. V Moodle existuje řada rolí. Zde uvádíme ty nejčastěji využívané.

4.1 HLAVNÍ ROLE V RÁMCI KURZU

4.1.1 UČITEL – může vykonávat veškerou činnost v rámci kurzu, včetně vytváření a upravování činností a studijních materiálů, a změn v zapsání, nastavení nebo známkování studentů.

4.1.2 UČITEL BEZ PRÁVA UPRAVOVAT - může v kurzu nahlížet do prací studentů a známkovat je, nemá však oprávnění vytvářet jakékoliv činnosti, upravovat jejich nastavení nebo je mazat. Tato role je typicky udělována osobám, které se podílejí na výuce.

4.1.3 STUDENT - může prohlížet studijní materiály (např. Stránky) a interagovat s činnostmi (např. pokusit se o zvládnutí Testu nebo splnit Úkol). Nemůže ale zasahovat do jejich nastavení. Nemůže také nahlížet do známek ostatních studentů. Může si zobrazit pouze své vlastní známky, pokud to učitel povolil.

4.2 HLAVNÍ ROLE NA ÚROVNI SYSTÉMU

4.2.1 SPRÁVCE STRÁNEK – HLAVNÍ ADMINISTRÁTOR

Správce stránek má veškerá oprávnění v systému.

4.2.2 MANAŽER

Manažer může zakládat kurzy, modifikovat jejich obsah a měnit jejich nastavení, avšak obvykle pouze v určité kategorii kurzů (např. kurzy jedné katedry)

4.2.3 HOST

Hosté mohou vstupovat do kurzů, ve kterých je přístup pro hosty výslovně povolen. Hosté mají vždy přístup "pouze pro čtení". Nemohou tedy pracovat v aktivních činnostech (např. vyplňovat Testy, odevzdávat Úkoly, přispívat do Fóra nebo být jakkoli hodnoceni).

Poznámka:

Tento výčet není konečný. Průběžně vznikají nové moduly pro speciální potřeby, zveřejňované a zpřístupňované na celosvětových fórech.

Radim Chvála 2021

radim.chvala@amu.cz

234 244 595, 606 608 027